

Kronika

VILNIAUS UNIVERSITETO LIETUVIŲ LITERATŪROS KATEDRA 2010 METAIS

Studijos. 2010 metų pavasario semestru likt. Brigita Speičytė parėngė ir skaitė naujus kursus: „Mišrieji šiuolaikinės literatūros diskursai“ (Mokslų akademijos programos „Intermedialios literatūros studijos“) ir „Aktualieji lietuvių literatūros aspektai“ (anglų, lietuvių, prancūzų, rusų, vokiečių filologijos BA pakopos studentams). *Erasmus* programos studentams doc. Dalia Čiočytė parėngė naują kursą anglų kalba „The Bible and Antiquity in Literature“. Doc. Audinga Peluritytė-Tikuišienė skaitė naują kursą „Naujoji lietuvių literatūra“ IV kurso bakalaurams. Jame apžvelgiamas pats naujausias lietuvių literatūros procesas, kurio nebeapėrėpia kursas „Šiandieninės lietuvių literatūros tendencijos“: nagrinėjama Valdo Papievio, Danutės Paulauskaitės, Gintaro Beresnevičiaus, Giedros Radvilavičiūtės kūryba, mokslinė lietuvių fantastika, detektyvai, žurnalistinė literatūra, kai kurie įdomūs, tačiau tradicinės kritikos mažiau aptariamai reiškiniai bei autoriai. 2010 m. spalio 14 d. doc. A. Peluritytė-Tikuišienė buvo nuvykusi į Prahos Karolio universitetą, ten baltistams skaitė paskaitą „Sovietmečio literatūros autoritetai po Nepriklausomybės atkūrimo“.

Nuo 2010 m. rugsejo 1 d. lektorės pareigas katedroje pradėjo eiti dr. Neringa Klišienė.

Drauge su doc. I. Vidugiryte-Pakeriene ir doc. P. Lavrinec ji parėngė naują kursą „Pasaulio literatūros istorija“, kuris dėstomas Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto BA IV kurso žurnalistams.

Daktaro disertacijos. Katedros doktorantės Neringa Klišienė („XX a. IV dešimtmečio lietuvių literatūra: prancūziškieji kontekstai“) ir Ernesta Juknytė („Modernioji religinė sąmonė lietuvių egzodo poezijoje“) sėkmingai apgynė daktaro disertacijas. Abiem vadovavo doc. Rita Tūtlytė.

Tyrimai. Reikšmingiausios publikacijos. Lietuvių literatūros katedros dėstytojai savo monografijomis, tyrimais, publikacijomis ne tik aktyviai dalyvauja šiandieniniame literatūros procese, bet ir veikia jį. Šiais metais pasirodė profesorės, Lietuvos mokslų akademijos narės, Nacionalinės ir Santarvės premijų laureatės Viktorijos Daujotytės-Pakerienės reikšmingos knygos: studija *Kalba ir jos menas: filologiniai tyrimai ir patyrimai* (Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto leidykla, 2009), monografija *Tragiškasis meilės laukas: Apie Sigitą Gedą: iš poezijos, užrašų, refleksijų* (Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2010). 2010 metų Druskininkų *Poetinio rudens* festivalio Jotvingių premija profesorei buvo paskirta už šiemet išleistą poetinių reminiscencijų

knygą *Balsā ūkūs' / Balsai ūkuose* (Regioninių kultūrinių iniciatyvų centras, 2010) ir už monografijas apie poetus Joną Strielkūną, Juditą Vaičiūnaite ir Sigitą Gedą. 2009 metų pabaigoje (iš tiesų jau 2010) pasirodė dr. Rimanto Kmitos monografija *Ištrūkimas iš fabriko: modernėjanti lietuvių poezija XX amžiaus 7–9 dešimtmečiais* (Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto leidykla, 2009). Estijos, Lenkijos, Lietuvos mokslo leidiniams doc. A. Peluritytė-Tikuišienė parengė ir atidavė skelbti tris mokslo straipsnius: Estijos tarptautinės lyginamosios literatūros asociacijos kasmetiniam leidiniui parašė straipsnį „Contemporary Lithuanian Literature: Between the Western and East European Tradition“ („Šiuolaikinė lietuvių literatūra: tarp Vakarų ir Rytų tradicijos“). Lenkijos konferencijos „Muzyka i muzyczność w literaturze od Młodej Polski do czasów najnowszych“ tekstų rinkiniui – „The theme of music in contemporary Lithuanian literature“ („Muzikos tema šiuolaikinėje lietuvių literatūroje“). Dokt. J. Gedminienė parengė ir publikavo mokslinį straipsnį „Lietuviškos sąmonės neidentifikuotas LDK miestas: Antano Tyzenhauzo laikų Gardinas“ tęstiniame Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto leidinyje *Senoji Lietuvos literatūra*.

Stažuotės. Prof. Dainora Pociūtė-Abukevičienė 2010 metų rugsėjį–spalį stažavo Baltarusijos valstybiniame universitete Minske ir dirbo Minsko bibliotekose bei archyvuose. Balandį doc. Dalia Čiočytė stažavo Šveicarijos Fribūro universitete, Teologijos fakultete. Doc. A. Peluritytė-Tikuišienė liepos 15–rugspjūčio 15 dienomis buvo nuvykusi į Tartu universiteto Kalbų centrą, ten lankė estų kalbos kursus. Rugsė-

jo 15–spalio 15 dienomis ji stažavo Prahos Karolio universitete, Filosofijos ir menų fakulteto Baltistikos katedroje. Ten rinko medžiagą apie XX amžiaus čekų moderniąją poeziją, gilinosi į šiuolaikinę čekų poeziją, atsirinko pagrindinius poezijos kritikus ir teoretikus rašomai mokslinei studijai. Lekt. B. Speičytė, gavusi dr. Roberto Andersono mokslinių tyrimų paramos fondo (Jungtinė Karalystė) stipendiją, liepą dirbo Londono mokslinėse bibliotekose. Nuo birželio 7 iki rugsėjo 3 dienos dokt. J. Gedminienė pagal Europos Sąjungos *Erasmus* mobilumo programą studijavo Varšuvos universitete, Lenkijoje, o nuo spalio 4 iki gruodžio 6 dienos – kaupė metodologinę medžiagą rašomai disertacijai Baltarusijos valstybiniame universitete, Minske. Rugsėjo 18–30 dienomis lekt. N. Klišienė buvo išvykusi į mokslinę komandiruotę Prancūzijoje, rinko medžiagą Grenoblio Stendalio universiteto, Isero departamento bibliotekos archyvuose.

Akademiniai seminarai. Rugspjūčio mėnesį Biržų rajone (Vinkšniūnų k.) vyko penktasis vasaros seminaras „Literatūros salos“, kurį organizavo Katedros doktorantai Jurgita Raškevičiūtė ir Tomas Andriukonis kartu su Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vadybininke Uršule Gedaite. Pranešimus seminare skaitė doc. Darius Kuolys, istorikas dr. Deimantas Karvelis, lekt. B. Speičytė, dr. Jurga Jonutytė, doc. Vigmantas Butkus, lekt. R. Kmita, viešėjo pokario partizanų atsiminimų rinkėjas ir tyrinėtojas Romas Kaunietis; studentų pievoje dalyvavo visų Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai, tarp jų VU magistrantės Ūla Umbrasaitė ir Gintarė Petuchovaitė. Seminare daugiausia dėmesio buvo skirta

Radvilų politiniam, kultūriniam, literatūriniam palikimui aptarti, pokario atminties temai svarstyti.

Pranešimai tarptautinėse ir Lietuvos mokslinėse konferencijose, mokslo ir kultūros sklaidos renginiuose. 2010 m. rugsėjo 8–12 dienomis Santjago de Kompostela mieste (Ispanija) vyko 32-asis IBBY kongresas. Jo tema – „Mažumų jėga“. Doc. K. Urba skaitė pranešimą „Vaikų literatūra kaip politinės mažumos pasipriešinimo priemonė (arba „XX a. 8–9 dešimtmečio lietuvių literatūrinės pasakos)“. Lapkričio 24–28 dienomis Latvijos universitete Rygoje vykusioje konferencijoje „Italistikos praeitis, dabartis ir ateitis Baltijos šalyse ir Rusijoje“ pranešimą apie Italijos evangelizmo įtaką Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės reformacijai skaitė prof. D. Pociūtė-Abukevičienė. Kovo 18–19 dienomis lekt. B. Speičytė dalyvavo lietuvių literatūros ir tautosakos instituto surengtoje mokslinėje konferencijoje „Moterų rašymas: tradicija, interpretacijos, vizijos“ ir skaitė pranešimą „Pastabos apie moterų literatūros pradžią Lietuvoje: Ona Barbora Olimpija Radvilaitė-Mostovska“), dalyvavo Lietuvos istorijos instituto, Žemaičių dailės muziejaus surengtoje mokslinėje konferencijoje „Lietuvos ir Lenkijos istorinės giminės ir asmenybės kultūrinių tapatybių kryžkelėse“ (pranešimas: „LDK tradicijos tarpininkai moderniojoje literatūroje: Šatrijos Ragana ir Czesławas Miłoszas“). Birželio 17 dieną doc. A. Peluritytė-Tikuišienė Vilniuje, Lietuvių literatūros ir tautosakos institute poeto Henriko Radausko 100-osioms gimimo metinėms paminėti vykusioje konferencijoje skaitė pranešimą „Ką ir kas iš tiesų veikia Henriko Radausko

poezijoje“. Vasario 18 dieną Vilniaus knygų mugėje doc. K. Urba vedė renginį, kuriame buvo pristatytos pastarųjų metų literatūros mokslo ir kritikos knygos apie vaikų literatūrą, tarp jų – ir paties vedėjo knyga *Parašyta vaikams*. Balandžio 29–gegužės 1 dienomis Lvove (Ukraina) knygų mugės „Leidėjų forumas – vaikams“ metu vyko mokslinė praktinė konferencija, kurioje doc. K. Urba skaitė pranešimą apie pastarųjų dviejų dešimtmečių lietuvių vaikų literatūrą. Gegužės 6 dieną Vilniaus „Lėlės“ teatre, minint Danutės Čiurlionytės 100-metį, buvo perskaitytas pranešimas apie šios prozininkės ir dramaturgės kūrybą. Birželio 1-ąją Panevėžio G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vyko seminaras „Vaizdo ir žodžio menas mažiesiems“, kuriame K. Urba skaitė pranešimą „Ugdomoji pasaka proza ir eilėmis“. Lapkričio 26 dieną vykusioje mokslinėje Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto konferencijoje: „Slinktys lietuvių literatūroje. Antano Škėmos 100-osioms gimimo metinėms“ doc. dr. Regimantas Tamošaitis skaitė pranešimą „Vakarų civilizacijos refleksija A. Škėmos tekste“. Doc. R. Tamošaitis (Lituanistų asociacijos valdybos narys, 2010 metų geriausios metų vaikiškos knygos rinkimų komisijos narys) aktyviai bendradarbiavo su Lietuvos švietimo įstaigomis: sausio 20 dieną dalyvavo seminare mokytojams „Naujausios lietuvių literatūros interpretacijos mokykloje“ (Druskininkai, Ryto gimnazija). Balandžio 23-iąją Zarasų pedagogų švietimo centro organizuotame seminare rajono abiturientams ir mokytojams lituanistams jis skaitė pranešimą „Į pagalbą abiturientui. Vertybių sistemos literatūroje ir gyvenime“. Gegužės 7 dieną surengė seminarą lietuvių kalbos

mokytojams „Sakralumo aspektai lietuvių literatūroje“ Liubertienės vidurinėje mokykloje (Vilniuje), ten skaitė pranešimą „Šventumo matmenys Salomėjos Nėries, Juditos Vaičiūnaitės ir Nijolės Miliauskaitės eilėraščiuose“. Gegužės 15 dieną lekt. N. Klišienė dalyvavo respublikiniame seminare-kūrybinėje laboratorijoje, skirtoje Henriko Radausko 100-osioms gimimo metinėms, kuris vyko Šv. Kristoforo gimnazijoje (Vilniuje). Ten skaitė pranešimą „Henrikas Radauskas: žaidimo apologija“. Rugsėjo 28-ąją Klaipėdos pedagogų švietimo ir kultūros centre doc. R. Tamošaitis vedė seminarą mokytojams „Literatūra ir filosofija: pasaulėžiūros ugdymas literatūros pamokose“. Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas ir Vilniaus Goethe's institutas 2009 m. lapkričio 13 d. surengė tarptautinę kultūrinę konferenciją „Kultūrinė žiniasklaida šiandien: marginalizacija ar proveržis“. Joje pranešimą („Kur šiandien yra literatūros kritika?“) skaitė lekt. Rimantas Kmita. Jis taip pat aktyviai dalyvavo steigiant Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Kritikų klubą ir diskusijose „Ar reikalingas kritikų klubas“ (2010 m. spalio 5 d.). R. Kmitos pranešimas ir pokalbio medžiaga, parengta Antano Šimkaus, paskelbta elektroniniame *Bernardinų* tinklalapyje. R. Kmita dalyvavo ir įvairiuose renginiuose, skirtuose platesnei visuomenei („Poetinis Druskininkų ruduo“; diskusija „Vokiškasis Klaipėdos paveldas ir dabartis“, vykusioje viešojoje Ievos Simonaitytės bibliotekoje). Kovo 29 dieną Klaipėdoje jis pristatė savo monografiją *Ištrūkimas iš fabriko: modernėjanti lietuvių poezija XX amžiaus 7–9 dešimtmečiais*.

2010 m. kovo 22–24 d. Vilniuje, Abromo Kulviečio gimnazijoje vyko pirmoji

respublikinė lietuvių kalbos ir literatūros olimpiada, kurioje dalyvavo daugiau kaip 70 šalies mokinių, miestuose ir rajonuose surengtų olimpiados turų nugalėtojų.

Olimpiados užduotis rengė grupė Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Lietuvių kalbos katedros ir Lietuvių literatūros katedros dėstytojų (prof. D. Pociūtė-Abukevičienė, doc. R. Tamošaitis, doc. A. Peluritytė-Tikuišienė, doc. D. Sinkevičiūtė, doc. J. Pakerys). Prof. D. Pociūtės-Abukevičienės vadovaujamoje vertinimo komisijoje dalyvavo doc. R. Tamošaitis, doc. A. Peluritytė-Tikuišienė, lekt. N. Klišienė, doc. D. Sinkevičiūtė, doc. J. Pakerys), Lietuvių literatūros katedros doktorantės J. Žasinaitė-Gedminienė, J. Raškevičiūtė ir kt.

Dalyvavimas moksliniuose projektuose. VU Filologijos fakulteto ir LLTI mokslininkai pradėjo vykdyti Lietuvos mokslo tarybos (LMT) remiamą dvejų metų mokslinių tyrimų projektą, skirtą žymaus poeto, eseisto, Nobelio premijos laureato Czesławo Miłoszo kūrybiniam, biografiam ir kultūriniam palikimui, artėjant 100-osioms gimimo metinėms (2011 m. birželio 30 d.). Prof. A. Kalėdos vadovaujame projekte „Czesławo Miłoszo kūryba: modernioji LDK tradicijų tąša“ (2010–2011) dalyvauja prof. Viktorija Daujotytė-Pakerienė, doc. Genovaitė Dručkutė, doc. Audinga Peluritytė-Tikuišienė, doc. Inga Vidugirytė-Pakerienė, dr. Małgorzata Kasner, lekt. Neringa Klišienė, m. d. M. Kvietkauskas, lekt. Brigita Speičytė, dr. Vaidas Šeferis. Šiais metais projekto dalyviai surengė keturis seminarus, skirtus Cz. Miłoszo kūrybos ir biografijos tyrimų problemoms. Juose pranešimus skaitė Lietuvos ir Lenkijos mokslininkai

(eilės tvarka): prof. Aleksander Fiut, prof. Viktorija Daujotytė-Pakerienė, prof. Tadeusz Bujnicki, doc. Genovaitė Dručkutė, doc. Inga Vidugirytė-Pakerienė, m. d. Mindaugas Kvietkauskas, dr. Krzysztof Zajac, prof. Algis Kalėda. Projekte numatyta parengti straipsnių rinkinį, apimančią naujus lietuvinistinius Cz. Miłoszo kūrybos ir biografijos tyrimus, išversti ir išleisti Cz. Miłoszo paskaitų, skaitytų Harvardo universiteto Charles'o Elioto Nortono poezijos katedroje 1981–1982 metais, ciklą *Poezijos liudijimas*; sudaryti ir išversti lietuviškai neskelbtos Oskaro Milašiaus publicistikos rinktinę. Ateinančiais – jubiliejiniais Czesławo Miłoszo metais – planuojama surengti tarptautinę mokslinę konferenciją. Rinkdami medžiagą straipsniams, rengdami vertimus projekto dalyviai stažavo Sorbonos universitete (G. Dručkutė), Jeilio universitete (M. Kvietkauskas), Grenoblio Sthendalio universitete (N. Klišienė), Krokuvos Jogailos universitete (B. Speičytė).

Prof. D. Pociūtė-Abukevičienė pradėjo vadovauti LMT remiamam VU projektui

„Ankstyvieji LDK reformacijos šaltiniai: tikėjimo išpažinimų tyrimai ir edicija“.

Spalio mėn. Pietų Korėjoje, Nami saloje vyko penktasis tarptautinis vaikų literatūros festivalis. Šio festivalio organizaciniam komitetui priklausė ir Kęstutis Urba. Jis prisidėjo rengiant apsakymų taikos tema antologiją (*Peace Story*), kurioje išspausdintas Gendručio Morkūno tekstas su Linos Žutautės iliustracijomis. Doc. Dalia Čiočytė dalyvavo bendrame LLTI ir VU projekte „Posovietinis literatūros mokslo posūkis: refleksija ir plėtra“, rengiant literatūros teorijos mokomąsias knygas aukštųjų mokyklų studentams. 2010 metais išėjo knyga *XX amžiaus literatūros teorijos: konceptualioji kritika*. Šioje studijoje išspausdinti prof. Viktorijos Daujotytės-Pakerienės ir doc. Dalios Čiočytės straipsniai. 2010–2011 metais lekt. N. Klišienė dalyvauja LLTI vykdomame LMT finansuojamame projekte „Antano Vaičiulaičio laišakai: epistolinio paveldo tyrimai ir sklaida“.

*Dainora Pociūtė-Abukevičienė
Neringa Klišienė*